

Παρεκεί ἰδὲ ἄλλην ἀνόητον μετημφισμένην ἢ χειρὶς τῆς εἶναι ἀπὸ δέρμα γαλῆς, τὰ κοσμήματα τῆς ὀρειχάλκινα, καὶ τὸ κάλυμμα τοῦ προσώπου τῆς, ἀγνοῶ ἀπὸ τί.

Εἶναι σύζυγος ὑπαλλήλου ἔχοντος μισθὸν ἑκατὸν πεντήκοντα δραχμῶν κατὰ μῆνα ὅσοι τὴν παρετήρησαν ἐκ τοῦ πλησίον, ἢ ὅσοι ἠπατήθησαν ἀπὸ τὰ ψευδῆ κοσμήματά τῆς, λέγουσι ὅτι ἢ ὁ σύζυγός τῆς εἶναι κλέπτῃς, ἢ αὐτὴ εἶναι κακοήθης· διότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξοδεύη τόσα, ἔχων μόνον ἑκατὸν πεντήκοντα δραχμὰς κατὰ μῆνα; τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἤθελα νὰ ἦμαι σύζυγός τῆς.

Ἄν ἡ ἰδία αὐτὴ γυνὴ φορῆ ἔνδυμα ἀφελὲς, πῖλον μέτριον, τραχηλίαν ἀπλήν καὶ λευκοτάτην, ἂν ἔχη τὴν κόμην στιλπνὴν καὶ ἐν γένει τὸ ἦθος σεμνόν, θὰ εἰποῦν, ἰδοὺ ὠραία νέα! θὰ ἦναι βεβαίως σύζυγος κανενὸς ὑπαλλήλου ἔχοντος ἑκατὸν πεντήκοντα δραχμῶν μισθόν. Πόσον εἶναι εὐπρεπὲς καὶ καλὴ οἰκοκυρά καὶ διόλου φιλάρεσκος, καὶ πόσον θὰ ζηλεύουν διὰ τοῦτο τὸν ἄνδρα τῆς!

Ἐρ.—Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ὅταν εὔρη τις ἄνθρωπον πνιγμένον πρέπει ν' ἀφήσῃ τὰ ποδάρια του εἰς τὸ νερὸν καὶ νὰ μὴ τὸν βοηθήσῃ ἕως οὗ φθάσῃ ὁ δῆμωχος ἢ ὁ ἀστυνόμος; Καὶ ὅταν τις εὔρη ἄνθρωπον κρεμασμένον πρέπει νὰ περιμένῃ νὰ ἔλθῃ δημόσιος ὑπάλληλος διὰ νὰ κόψῃ τὸ σχοινίον;

Ἄπ.—Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος νόμος, τόσον μωρὸς καὶ τόσον ἀπάνθρωπος. Ἐάν τις εὐτυχῆσῃ νὰ σώσῃ ἄνθρωπον πνιγόμενον ἢ νὰ κόψῃ ἐγκαίρως τὸ σχοινίον κρεμασμένου, πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ τὸ κάμῃ.

Ἐρ.—Πρέπει νὰ ἀνασηκόνωμεν τὸν πνιγμένον ἀπὸ τὰ ποδάρια διὰ νὰ ἀποβάλλῃ ὅσον νερὸν ἔπιεν;

Ἄπ.—Ἐξ ἐναντίας, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πνίγεται καὶ ὁ ὑγιής. Ὁ πνιγμένος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οὔτε τρία ποτήρια νεροῦ ἔχει εἰς τὸν στόμαχόν του· πρέπει νὰ χαλαρώσωμεν τὰ φορέματά του, νὰ τὸν ἐξαπλώσωμεν ἀνάσκελα, μὲ τὴν κεφαλὴν ὀλίγον ὑψωμένην καὶ κλίνουσαν εἰς τὰ πλάγια, νὰ τρίψωμεν τὸ στήθος, τὴν κοιλίαν καὶ τὰς κνήμας του μὲ μάλλινον ὕφασμα, καὶ νὰ προσκαλέσωμεν ἰατρόν.

^{Ἔπεται συνέχεια.}

Κατὰ τοὺς ἀγγλικούς νόμους, ὅπως ἐν τῷ πολεμικῷ ναυτικῷ τῆς Ἀγγλίας προβιβασθῆ τις εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποναύρχου, ἀπαιτεῖται νὰ ταξειδεύσῃ ἐπὶ τριετίαν ἐπὶ πλοίου ἐκ τῶν πρωτευόντων, καὶ ὡς κυβερνήτης αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ αἱ τοιαῦται διατάξεις δὲν εἶνε νεκρὸν γράμμα, οὔτε κοιμῶνται καὶ ἀπέναντι τῶν βασιλικῶν προσώπων αὐτῶν, καὶ ὁ πρίγκηψ Ἀλφρέδος, ἵνα προβιβασθῆ εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπο-

ναύρχου, διατάχθη νὰ ταξειδεύσῃ ἐπὶ τριετίαν κυβερνῶν τὸ θωρηκτὸν Σουλτάνον.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνέχεια· ἰδὲ σελ. 178.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ

Αἰ ἀρτηρία.

Ἄν ἐννόησες καλῶς τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν σοῦ διηγήθην τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα, ἐνόησες ἐπίσης καὶ τὸ μυστήριον τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, καὶ ἤξεύρεις πολὺ περισσότερα περὶ τούτου ἀφ' ὅσα ἐγνώριζον ὅλοι οἱ σοφοὶ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ μεσαιῶνος. Διότι—καὶ μὴ σοῦ φανῆ τοῦτο παράδοξον, — τὸ μυστήριον αὐτὸ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματός μας ἦτον ἄγνωστον εἰς τοὺς παλαιούς, καὶ μόλις πρὸ διακοσίων ἐτῶν εἰς μέγας ἰατροὺς, ἄγγλος τὴν πατρίδα καὶ ὀνομαζόμενος Ἄρβεϋ, ἀνεκάλυψε τὸν μηχανισμόν τῆς καρδίας καὶ τὴν πορείαν τοῦ αἵματος.

Τώρα δὲ, ὅτε ἔμαθες πῶς ἐργάζεται ὁ μικρὸς ἐκεῖνος σάκκος, ὅστις ὀνομάζεται καρδία, πρέπει νὰ μάθῃς καὶ τὰ ἀληθινὰ ὀνόματα τῶν συστατικῶν τῆς μηχανῆς τὴν ὁποίαν ἐγνώρισες.

Τὰ δύο μεγάλα χωρίσματα τῆς καρδίας ὀνομάζονται *κοιλίαι*, τὰ δὲ δύο μικρά, τὰ ὁποῖα κεῖνται ὑπεράνω των, ὀνομάζονται *κόλποι*. Διακρίνονται δὲ καὶ αἱ *κοιλίαι* καὶ οἱ *κόλποι* εἰς δεξιούς καὶ ἀριστερούς, ἀναλόγως τῆς θέσεώς των. Αἱ ἐσωτερικαὶ ἐκεῖναι περιεργοὶ θύραι, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασιζέται ὅλη ἡ ἐνέργεια τῆς μηχανῆς, ὀνομάζονται *βαλβίδες*.

Ἡ ἀνοικτὴ δεξαμενὴ εἶνε, καθὼς πιστεύω ἐνόησες καὶ μόνη σου, οἱ πνεύμονες, ὅπου τὸ αἷμα ἔρχεται εἰς συνάφειαν μὲ τὸν ἀέρα.

Ὁ ὑπόγειος ὄχετός εἶνε τὸ λεπτὸν ἔντερον, περὶ τοῦ ὁποίου ἐν ἐκτάσει ὠμιλήσαμεν, καθὼς ἐνθυμεῖσαι, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον συναθροίζεται ὁ χυλός· οἱ δὲ σωλῆνες οἵτινες διακλαδοῦνται ἐξ αὐτοῦ εἶνε τὰ χυλοφόρα ἀγγεῖα, διὰ τῶν ὁποίων μόνων φέρεται εἰς τὴν καρδίαν κατὶ τί νέον.

Οἱ σωλῆνες, οἵτινες διανέμουσι τὸ ὕδωρ, καὶ ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν μηχανὴν διακλαδοῦνται πανταχοῦ, ὀνομάζονται *ἀρτηρίαι*, οἱ ἄλλοι δὲ ἐκεῖνοι, διὰ τῶν ὁποίων ἐπιστρέφει τὸ ὕδωρ εἰς τὴν μηχανὴν, ὀνομάζονται *φλέβες*.

Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ στραγγιστήρια, τὰ ὁποῖα προορισμὸν ἔχουν νὰ καθαρίζωσι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τὰς ἀκαθαρσίας αἰτινες συνάχονται ἐντὸς του καθ' ὅδον, ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἐντὸς τοῦ σώματος μας· εἶνε δὲ τὰ δωμάτια οὕτως εἰπεῖν ἐκεῖνα, περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλήσαμεν ὅτε ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ ἥπατος, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ἀφίνει τὸ αἷμα τὰ ἄχρηστα ὑλικά του, καὶ

ἀναχωρεῖ πάλιν μὲ κενὰ τὰ θυλάκια, καθὼς τότε εἶπομεν, ἂν ἐνθυμῆσαι.

Ὁλόκληρος, καθὼς βλέπεις, ὁ μηχανισμὸς περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγομεν εἰς τὴν προηγουμένην ἐπιστολὴν, ἀνευρίσκεται ἐντὸς τοῦ σώματός μας, καὶ πολὺ τελειότερος μάλιστα. Ἐν δὲ τῶν τελειοτάτων καὶ ἐντελῶς ἀμιμῆτων μερῶν του εἶνε αἱ ἀρτηρίαι καὶ αἱ φλέβες, ὁ θαυμάσιος αὐτῶν μηχανισμὸς καὶ ἡ ἀκατανόητος λεπτότης πᾶν ἀναριθμητὸν αὐτῶν διακλαδώσεων.

Ἄς ὁμιλήσωμεν ὀλίγον περὶ τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν σωλήνων, καὶ ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰς ἀρτηρίας.

Εἶδες ποτέ σου ἰατρὸν νὰ ἐξετάζη τὸν σφυγμὸν ἀσθενοῦς; Ἐξέτασε μόνη σου εἰς τὸ ἄκρον τοῦ βραχίονός σου, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται καρπός, εὐθὺς ὑποκάτωθεν τοῦ ἀντίχειρος, καὶ θὰ εὖρης εὐκόλως τὸ μέρος ὅπου θὰ αἰσθανθῆς κἄτι τι νὰ κτυπᾷ ὑποκάτω τῶν δακτύλων σου. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο διέρχεται ἀρτηρία, καὶ ὁ μικρὸς κτύπος τὸν ὁποῖον αἰσθάνεσαι εἶνε ἡχὴ οὕτως εἰπεῖν τῶν παλμῶν τῆς καρδίας σου. Ὅσάκις ὁ ἀριστερὸς κόλπος τῆς καρδίας σου συστέλλεται καὶ ὠθεῖ τὸ αἷμα εἰς τὰς ἀρτηρίας, αὐταὶ, αἵτινες εἶνε πολὺ ἐλαστικαί, ἐξογκοῦνται αἰφνης καὶ συστέλλονται πάλιν εὐθὺς, διὰ νὰ ἐξογκωθῶσιν ἐκ νέου ὅταν ἔλθῃ νέον βεῦμα αἵματος. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ κίνησις των κανονίζεται κατὰ τὰς κινήσεις τῆς καρδίας, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι αἱ ἀρτηρίαι ἐξογκοῦνται ὀσάκις ἡ καρδία συστέλλεται, καὶ συστέλλονται ὀσάκις ἐκεῖνη ἐξογκοῦται· τοῦτο ὅμως εἶνε ἀδιάφορον εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅστις θέλει ἀπλῶς καὶ μόνον νὰ μάθῃ πόσον ταχέως κτυπᾷ ἡ καρδία τοῦ ἀσθενοῦς του. Θὰ σοῦ ἐξηγήσω δὲ εὐθὺς τὸ διατί, διότι τοῦτο εἶνε σπουδαιότατον μέρος τῆς ἱστορίας τῆς κυκλοφορίας.

Ὅταν ἦσο μικρὰ, πολὺ μικρὰ, ἡ καρδία σου εἶχε 130 ἕως 140 κτύπους εἰς τὸ λεπτόν· μετὰ ταῦτα ἠλαττώθησαν εἰς 100, καὶ κατόπιν εἰς ὀλιγωτέρους ἀκόμη. Σήμερον δὲν ἠξέυρω ἀκριβῶς, ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι ἔχει 90 κτύπους εἰς τὸ λεπτόν. Ὅταν θὰ γείνης μεγάλη κόρη, νεῆνις πλέον καὶ δεσποινίς, θὰ ἔχῃ ὀγδοήκοντα μόνον σχεδὸν κτύπους· ὅταν γείνης μήτηρ, ἐβδομήκοντα πέντε περίπου, καὶ ὅταν γείνης μάμμη, πενήκοντα μάλισ ἢ ἐξήκοντα ἢ καὶ ἀκόμη ὀλιγωτέρους. Ἀναφέρεται μάλιστα παράδειγμα ἐνὸς γέροντος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία εἶχεν 29 μόνον παλμοὺς εἰς τὸ λεπτόν.

Σημείωσε δὲ, ὅτι εἰς ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀριθμοὺς σοῦ εἶπα σχεδὸν ἢ περίπου, διότι ἡ καρδία εἶνε πολὺ ἰδιότροπος καὶ δὲν ἔχει σταθερὸν κανόνα, ἀλλὰ μεταβάλλει τὴν πορείαν τῆς εἰς πᾶσαν περίστασιν. Ὁ φόβος, ἡ χαρὰ,

καὶ ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅσα ταραττοῦν τὴν ψυχὴν μας, ταχύνουσι ἢ βραδύνουσι τὰς κινήσεις τῆς καρδίας, καθὼς ἐπίσης καὶ αἱ μεταβολαὶ τῆς υγείας μας. Ὅταν ἔχωμεν π. χ. πυρετὸν, τὸ αἷμα τρέχει εἰς τὰ τέσσαρα, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἡ καρδία τῶν μεγάλων κτυπᾷ τότε τόσον γρήγορα ὅσον καὶ ἡ καρδία τῶν μικρῶν παιδιῶν, πολλάκις δὲ καὶ ἀκόμη ταχύτερα. Εἰς ἄλλας ἀσθενείας ὁ σφυγμὸς μας πηδᾷ καθὼς ὁ κалπάζων ἵππος, εἰς ἄλλας δὲ πάλιν πηγαίνει τόσον ἀργά, ὥστε μάλισ κανεὶς τὸν διακρίνει.

Ὁ σφυγμὸς λοιπὸν ἀποκαλύπτει σπουδαῖα πράγματα εἰς τὸν ἰατρὸν, καὶ ἡ καρδία προδίδει τὸ μυστήριον εἰς αὐτὸν τῶν ἀσθενειῶν μας, ὅσον βαθέως καὶ ἂν κρύπτονται αὐταὶ ἐντὸς τοῦ σώματος.

Ὅταν ὁ ἰατρὸς ψαύῃ τὸν καρπὸν τοῦ ἀσθενοῦς, εἶνε τὸ ἴδιον ὡς ἐὰν ἔψαυε τὴν καρδίαν του, τὴν ὁποίαν, ἐννοεῖς, δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ ἐξετάζη ὁ ἰατρὸς εἰς πᾶσαν περίστασιν.

Μὴ νομίζης ὅμως διὰ τοῦτο ὅτι ἡ ἀρτηρία τοῦ καρποῦ εἶνε προνομιοῦχος. Ὅλαι αἱ ἀρτηρίαι εἶνε τῆς αὐτῆς κατασκευῆς καὶ ἀπαράλλακτοι, δὲν δύνανται δὲ νὰ χρησιμεύσωσιν ὅλαι εἰς ἐξέτασιν τοῦ σφυγμοῦ, διότι ἐν γένει κρύπτονται ὑπὸ τὰς σάρκας τοῦ σώματος, καὶ δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ τὰς ἀναζητήσῃ τις.

Πρόσεξε τί κάμνει ἡ μήτηρ σου, ὅταν τοποθετῇ πράγματα ἐντὸς κιβωτίου· ὅτι πράγμα εἶνε λεπτόν καὶ φοβεῖται μήπως βλαφθῇ, τὸ θέτει εἰς τὸ μέσον τοῦ κιβωτίου, διὰ νὰ ἦνε ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένον. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ Θεὸς μὲ τὰς ἀρτηρίας· τῶν ἀρτηριῶν τὰ παθήματα εἶνε πολὺ σπουδαῖα καὶ ἐπικίνδυνα, καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὰς ἐφύλαξε καλά· ἐνῶ αἱ φλέβες, καὶ ἂν πάθουν τίποτε, ὑποφέρουσιν εὐκολώτερα τὸ πάθημα, καὶ δι' αὐτὸ ὁ Θεὸς τὰς ἄφησε νὰ περιφέρονται ἐλευθέρως ὑπὸ τὸ δέρμα. Ὅταν ὅμως τὰ ὀσά καταλαμβάνουσιν ὅλον τὸν τόπον τῆς προχωρῶσι μέχρι σχεδὸν τοῦ δέρματος, καθὼς συμβαίνει τοῦτο εἰς τὸν καρπὸν, τότε ἀναγκάζεται καὶ ἡ ἀρτηρία θέλουσα καὶ μὴ θέλουσα νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦ δέρματος, καὶ δυνάμεθα κάλλιστα νὰ τὴν ψαύσωμεν.

Ἐκτὸς δὲ τῆς ἀρτηρίας αὐτῆς τοῦ καρποῦ εἶνε καὶ ἄλλαι ἀρτηρίαι, αἵτινες διέρχονται ὑποκάτω τοῦ δέρματος, καθὼς ἐν παραδείγματι ἡ ἀρτηρία τοῦ ποδός, καὶ ἡ ἀρτηρία τοῦ κροτάφου, ἡ διερχομένη πολὺ πλησίον τοῦ ὠτός.

Ἐννοεῖς ὅμως κάλλιστα ὅτι εἶνε πολὺ εὐσχημότερον νὰ ψαύῃ ὁ ἰατρὸς τὸν καρπὸν τοῦ ἀσθενοῦς του, παρὰ τὸν κροτάφον του ἢ μάλιστα τὸν πόδα του.

Τώρα θὰ σοῦ μάθω ἐν συντόμῳ τὰς κυριωτέρας ἀρτηρίας καὶ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον διανέμουσι τὸ αἷμα εἰς τὸ σῶμά μας.

Ὅλον τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον ὄθει πρὸς τὰ ἔξω ὁ ἀριστερὸς κόλπος τῆς καρδίας, ὅταν συστέλλεται, εἰσέρχεται εἰς ἓνα μέγαν σωλήνα, ὅστις ὀνομάζεται ἀορτή. Ἡ ἀορτὴ αὕτη ἀναβαίνει πρῶτον πρὸς τὰ ἐπάνω, ἔπειτα δὲ κυρτοῦται πρὸς τὰ κάτω· ἐκ τῆς καμπῆς δὲ ταύτης, ἥτις ὀμοιάζει μὲ τῆζον, καὶ ὀνομάζεται διὰ τοῦτο ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονας ἀορτικὸν τόξον, φύονται δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν διακλαδώσεις, αἵτινες φέρουσι τὸ αἷμα εἰς τοὺς δύο βραχίονας καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν. Μετὰ ταῦτα ἡ ἀορτὴ ἀρχίζει πάλιν νὰ καταβαίνει. Ἐπειδὴ ὅμως, καθὼς βεβαίως ἐννοεῖς, ἡ σπουδαία αὕτη ἀρτηρία, ἡ τροφὸς ὀλοκλήρου τοῦ σώματος, ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῆ ἔναντιον παντὸς κινδύνου, εἶνε τοποθετημένη εἰς ἀσφαλεστάτην θέσιν, τουτέστι ὀπισθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης, ἥτοι τοῦ βραχοκοκκάλου, καθὼς λέγομεν κοινῶς. Ἐκεῖ μένει κάλλιστα ὠχυρωμένη ἡ ἀορτὴ, καὶ καταβαίνει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ῥάχεώς μας μέχρι τῶν νεφρῶν, διακλαδουμένη ὅμως καθ' ὁδὸν εἰς πολλὰς μικροτέρας ἀρτηρίας, αἵτινες διανέμουσι τὸ αἷμα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ θώρακος. Φθάνουσα δὲ εἰς τὰ νεφρὰ, διαχωρίζεται πάλιν εἰς δύο κλάδους, οἵτινες καταβαίνουν μέχρι τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν.

Βλέπεις ὅτι αἱ κυριώτεραι ἀρτηρίαί τοῦ σώματός μας δὲν εἶνε πολλαί, καὶ δύνασαι εὐκόλως νὰ τὰς ἐνθυμηῆσαι. Περί τῶν μικροτέρων ὅμως διακλαδώσεων δὲν ἐπιχειρῶ κἀν νὰ σοῦ κάμω λόγον, διότι ἡ ἀπαρίθμησις αὐτῶν εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον. Ἐκλεξε τὴν λεπτοτάτην βελόνην σου καὶ τρύπησε δι' αὐτῆς ὀλίγον οἶον δῆποτε μέρος τοῦ σώματός σου θέλεις· θὰ ἔβγη βεβαίως αἷμα. Τί σημαίνει τοῦτο; Σημαίνει, ὅτι εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο μέρος τοῦ σώματός σου ὑπῆρχεν ἓν τοῦλάχιστον αἱματοφόρον ἀγγεῖον, τὸ ὁποῖον ἐτρύπησεν ἡ βελὸν. Συλλογίσου δὲ τὴν εἰς πόσα μέρη τοῦ σώματός σου, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, χωρεῖ ἡ μύτη μιᾶς βελόνης, καὶ ὅταν τὰ μετρήσης, ἂν δυνηθῆς, μὴν υποθέσης πάλιν ὅτι ἐμέτρησες καὶ ὅλα τὰ αἱματοφόρα ἀγγεῖα. Διότι ἡ βελὸν, συγκρινομένη μὲ αὐτὰ, εἶνε χονδροειδέστατος πάσσαλος, καὶ σχίζει ὄχι μόνον ἓν ἀλλὰ πολλὰ ἐξ αὐτῶν, ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὴν σάρκα σου.

Τοῦτο σοῦ φαίνεται κἄπως ὑπερβολικόν. Διὰ νὰ πεισθῆς ὅμως ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἔχει τὸ πρᾶγμα, συλλογίσου τὸ ἔξῃς. Ὅσον λεπτὴ καὶ ἂν ἦνε ἡ βελὸν, τὴν βλέπεις ὅμως· ἐνῶ τὰς τελευταίας διακλαδώσεις τῶν αἱματοφόρων ἀγγείων κανεὶς ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ τὰς διακρίνη· τόσον εἶνε λεπταί!

Τοῦτο σὲ ἐκπλήττει βέβαια· καὶ ὅμως ἔχω καὶ κἄτι ἄλλο νὰ σοῦ εἰπῶ ἀκόμη ἐκπληκτικώτερον.

Ἦκουσες ἴσως ποτέ σου, ὅτι ὑπάρχει ἓν θαυ-

μάσιον ὄργανον, ὀνομαζόμενον μικροσκόπιον, διὰ τοῦ ὁποῖου βλέπομεν τὰ πρᾶγματα χιλίας φορές μεγαλύτερα παρ' ὅ,τι εἶνε. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου λοιπὸν αὐτοῦ βλέπομεν ἄπειρα αἱματοφόρα ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν διακρίνομεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μας μόνων. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δυστυχῶς δὲν τὰ βλέπομεν ὅλα· βλέπομεν μόνον, ὅτι τὰ μικρὰ μικρὰ ἐκεῖνα ἀγγεῖα ὑποδιαίρουνται εἰς ἄλλα μικρότερα, καὶ αὐτὰ εἰς ἄλλα πολλὰ μικρότερα, καὶ οὕτω καθεξῆς, ἕως ὅτου δὲν διακρίνομεν πλέον τίποτε, ἐνῶ αἱ ὑποδιαίρέσεις ἐξακολουθοῦσι πάντοτε.

Ἐννοεῖς δὲ κάλλιστα, ἂν σκεφθῆς ὀλίγον, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ἄλλῶς τὸ πρᾶγμα· καθότι ἓν καὶ μόνον, τὸ ἐλάχιστον ἄτομον τοῦ σώματός μας ἂν δὲν ἐλάμβανεν αἷμα, δὲν θὰ ἐδύνατο νὰ τραφῆ· τί λέγω, νὰ τραφῆ; δὲν θὰ ὑπῆρχε κἀν διόλου, διότι τὸ αἷμα δημιουργεῖ καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν ἀτόμων τοῦ σώματος.

Τὰ μικρὰ αὐτὰ καὶ ἀδιόρατα ἀγγεῖα τοῦ αἵματος τὰ ὀνόμασαν οἱ πρῶτοι ἐπιστήμονες τριχοειδῆ, διότι δὲν ἐφαντάζοντο βεβαίως πόσα θαυμάσια ἔμελλε μίαν ἡμέραν νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸ μικροσκόπιον, καὶ δὲν εὗρον ἄλλο πρᾶγμα καταλληλότερον νὰ ἐκφράσῃ τὴν λεπτότητα τῶν ἀγγείων ἐκείνων, παρὰ τὰς τρίχας. Καὶ ὅμως ἐκάστη τῶν λεπτῶν τριχῶν τῆς μαλακῆς σου κόμης εἶνε χονδροειδέστατον σχοινίον, παραβαλλομένη πρὸς τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα, τὰ ὁποῖα εἶνε διεσπαρμένα πανταχοῦ τοῦ σώματός σου.

Σημείωσε δὲ ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐκάστη τῶν τριχοειδῶν αὐτῶν ἀρτηριῶν ἔχει ὡς πᾶσα ἀρτηρία τρεῖς χιτῶνας ἥτοι ὑποκάμισα, οὕτως εἰπεῖν, ἅτινα διακρίνονται κάλλιστα εἰς τὰς κἄπως μεγάλας ἀρτηρίας, ὅτι ἐντὸς αὐτῶν τῶν χιτῶνων ὑπάρχει αἷμα, ὅτι εἰς τὸ αἷμα αὐτὸ ὑπάρχουσι τριάκοντα περίπου οὐσαὶ γνωσταὶ εἰς ἡμᾶς καὶ τίς οἶδε πόσαι ἄγνωστοι, καὶ θὰ σχηματίσης ἴσως περίπου ἰδέαν τινὰ τῶν θαυμάτων, ἅτινα περικλείει πᾶν ἐλάχιστον μέρος τοῦ σώματός σου.

^{Ἔσται συνέχεια.}

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΔΥΟ ΜΩΡΑΪΤΙΣΣΑΙ

Β'

Η ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΜΟΥΧΛΙΩΤΙΣΣΑ

Ὁ ἀναβαίνων τὴν ἀνάτη ὁδὸν τὴν φέρουσαν ἀπὸ τῶν Μύλων τοῦ Ναυπλίου εἰς Τριπολιτσάν, ἀφοῦ περάσῃ τὸν Ἀχλαδόκαμπον, ἔχει δεξιᾶ τὸ Παρθένιον ὄρος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποῖου ἐγείρεται πύργος καλούμενος *Palaid Mouchli*· ἔπειτα δὲ, ὅταν ἐξέλθῃ ἀπὸ τῶν ὄρεων εἰς τὸ περὶ τὴν πόλιν ἐκείνην ἀπλούμενον εὐρὸν πεδῖον καὶ διέλθῃ τὰ Ἀγιοργίτικα, ἐὰν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ πρὸ